

## บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทย (Enhancing Tourism Development Capacity of Tourism Cluster Committees, Thailand) กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ๖ ข้อคือ ๑) เพื่อจัดทำโครงสร้างคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ๒) เพื่อศึกษาโครงสร้างในการวางกรอบมาตรฐานสมรรถนะของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทย ๓) เพื่อประเมินระดับสมรรถนะของบุคลากรในคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทย ๔) เพื่อศึกษารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทย ๕) เพื่อจัดทำกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพในการบูรณาการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทย และ ๖) เพื่อจัดทำแนวทางในการขับเคลื่อนพัฒนาการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมบนฐานการปรับโครงสร้างคณะกรรมการและรูปแบบเสริมสร้างศักยภาพ การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ จัดทำแบบสอบถามแบบทดสอบความรู้ และจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว และคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขต ประกอบด้วย เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำโครงสร้างคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว และการวางโครงสร้างในการวางกรอบมาตรฐานสมรรถนะ รวมทั้งการสำรวจสมรรถนะและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพในการบูรณาการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทย

ผลการศึกษา พบว่าโครงสร้างคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ควรมีองค์ประกอบผู้แทนที่มาจากภาคีการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน ประชาชน และสถาบันการศึกษา รายละเอียดองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีผู้แทนมาจากภาคี ๖ ภาคี คือ ๑)ผู้บริหารระดับสูง หมายถึง ผู้ราชการจังหวัดของจังหวัดในเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๒)ภาครัฐส่วนกลาง/องค์กรมหาชน/องค์กร ๓)ภาครัฐส่วนท้องถิ่น/เขตปกครองพิเศษ ๔)ภาคเอกชน/องค์กรภาคเอกชน ๕) ภาคประชาชน/องค์กรภาคประชาชน และ ๖)ภาควิชาการ ผลการศึกษาโครงสร้างในการวางกรอบมาตรฐานสมรรถนะของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว 5 เขตของไทย จากการสำรวจสมรรถนะที่ต้องการและจำเป็นของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทยประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ทักษะคิดและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ต้องการและจำเป็นของประธานกรรมการและรองประธานกรรมการและกรรมการและเลขานุการ ผลการวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทยได้ ๒ รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการสนับสนุนให้คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวได้เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเป็นรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว และ รูปแบบ TED Model รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ เขตของไทย (Tourism Cluster Committee Enhancing Capacity Development Model) และแนวทางในการขับเคลื่อนพัฒนาการทำงาน ofคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมบนฐานการปรับโครงสร้างและรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพ มี ๓ แนวทาง คือแนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพก่อนการปฏิบัติงาน แนวทางที่ ๒ การเสริมสร้างศักยภาพระหว่างการปฏิบัติงาน ดำเนินการ และแนวทางที่ ๓ การบูรณาการกับหน่วยงานที่มีกลไกการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว สามารถดำเนินการได้ โดยให้กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ตั้งหน่วยงานพิเศษทำหน้าที่เป็นหน่วยงานคลังสมอง

**คำสำคัญ:** คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพ การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว

## Abstract

Research Project entitled Enhancing Tourism Development Capacity of 5 Tourism Cluster Committees in Thailand, proposing 6 research objectives: 1) To develop the appropriate structure of the tourism cluster committees in Thailand; 2) To study the competency standard framework of the tourism cluster committees in Thailand; 3) To assess the competency level of the tourism cluster committees in Thailand; 4) To study the tourism development capacity model of the 5 tourism clusters committees in Thailand; 5) To develop the capacity development process of the 5 tourism cluster committees in Thailand; and 6) To develop the guidelines for driving development of 5 tourism cluster committees in Thailand. The researchers collected the data from concepts, theories, documents, research papers that are related to sustainable tourism development and the capacity development. The questionnaire and tourism knowledge test were developed to access the competency level of 5 tourism cluster committees. The small and large focus groups of tourism experts and stakeholders were employed to gathering data for the development of the appropriate structure and the competency standard framework of the 5 tourism cluster committees. The 5 tourism cluster committees, including Royal Coast, Active Beach, Andaman, Lanna Civilization, and the South-Eastern Tourism cluster, were participated in the capacity development process and competency assessment activities.

The finding illustrated that the appropriate structure of the tourism cluster committees in Thailand shall consist of the following components; the representative from the tourism development sectors, including provincial executive, central government sector, local government sector, private sector, community, people, and educational institutions. The competency standard framework of the 5 tourism cluster committees in Thailand derived from this research revealed that the core competency consists of knowledge, skills, attitudes and personal attributes, which are required by the chairman, vice chairman, committees and secretary.

In addition, the two models of capacity development; the tourism development capacity model and the capacity development process model which was named as the TED Model (the Tourism Cluster Committee Enhancing Capacity Development Model) are proposed to establishing the guidelines for driving the development of 5 tourism clusters. The three approaches of capacity development are pre-operation capacity development, capacity development during the operation, and the integration with the tourism organization which can support the capacity development operated by Special Unit called as a brain agency center of the Ministry of Tourism and Sports.

**Keywords:** Tourism Cluster Committees, Capacity Development Model, Tourism Capital Development